

Sønderjylland.

Diamantbrud. En sjældent kunde ifølge „Hjst. N.“ fejres den 25. Juli af et gammelt Egtepar i Hønsborg. Den 25. Juli var det 60 Aar, siden de indgik Ektefæb. Og saa var de endda ikke purunge i 1858. Cordsen var næsten 30 Aar; han var født i Proager den 29. November 1828 og bliver altsaa 90 Aar i fortlømmende November Maaned. Bruden var 24; hun er født i Aabenraa den 8. Februar 1834, er altsaa nu 84 Aar gl. De har haft ti Børn, hvoraf de fire er i Live.

Ekteparret boede først nogle Aar i Aabenraa; her var de under Krigen 1964. Cordsen havde affjænt sin Børnepligt i Aarhus 1851, men var senere bleven fastere. De flyttede saa til Hønsborg, hvor de har boet siden. Cordsen er kendt viden om og er godt yndet, hvor han ferdes. Endnu gaar han sine Ture ud paa Landet, og ingen skulde tro, at han er nær de halvfems.

I hele sin Færd har han været en trofast og paalidelig Mand, og han fortæller gerne om alt det, han har oplevet i sit lange Liv, særlig under de to Krige, han har set paa nært Hold her i vort Land for hendes et Par Mennefsalbre siden. Han haaber fast paa at faa Slutningen at se paa det store Drama Verdenskrigen.

Belysningen. Magistraten i Aabenraa bekendtgør, at Udgifterne til at kunne forsyne Befolkningen med Petroleum i næste Vinter er saa ugunstige, at der ikke kan overtages nogen Garanti for en tilstrækkelig Petroleum-Levering, skriver „Smd.“

Saa vidt muligt vil der blive holdt smaa Sparelamper til Disposition, men Magistraten tiltræder indtrængende Husejerne endnu i Sommer at lade dem af deres Vægligheder, der ikke er forsynede med Lysaarskæg, faa Tilslutning til Gas- eller Elektricitetsværket.

For Tiden er saadanne nye Anlæg ganske vist forbudte, men Magistraten vil hos Krigsdepartementet underbringe om Frigivelse, og den opfordrer derfor dem, der ønsker Tilslutning, til snarest at melde sig paa Gas- eller Elektricitetsværket.

Sandsynligvis vil der kun blive taget Hensyn til de paatrængende Tilfælde.

90 Aar. Fra Nordborg skrives til „Hjst. N.“: Aftægtsmand Christen Bonde, tidligere Gaardejer i Ravensby, kan den 20. Juli fejre en fjalden Festsdag, idet han da fylder sit 90. Aar. I sin Ungdom aftjente Bonde sin Børnepligt som Rekrut i Dønsø og laa i Aarene 1851—52 som Underporporal blandt de danske Dragoner i Itzehoe. Senere, som Gaardejer i Ravensby, har han været med som dansk Vagmand til Landdagsvalg paa Graasten. For en Aarrække siden brændte Gaarden i Ravensby ved Lynnedslag; den blev genopbygget ved Landevejen mellem Nordborg og Søby og ejes nu af Sønnen; Aftægtsboligen blev derimod bygget i Ravensby, og her bor nu den gamle Bonde sammen med en Datter.

Erk, Retning etc. At tærste med Plejsten er ikke tilladt uden med Amtsforsynderens skriftlige Samtykke, og Andragender herom skal sendes til Kommunesforstanderen med Dagebælle af Grundene, skriver „Smd.“ Andragenderne herom skal frengt undersøges og Tilladelsen kun gives i særlige Tilfælde. Overtrædelser straffes med indtil et Aars Fængsel eller op til 50,000 Mark i Bøde.

Saaledes har Kredsubvalget i Sønderkøb bestemt.

Guldbrud. Den 16. Juli kunde Past. Jesen, tidligere Præst i Søtrup i Sundebod, og Hustru fejre deres Guldbrud. Det alderfægne Ektepar bor nu i Kiel. Pastor Jesen har i sin Tid været Præst i Søtrup i 24 Aar.

Den danske Generalkonsul i Hamburg opstiller undertiden meget haarde Krav overfor Sønderjyder, der søger at komme herover. „Vestf.“ noterer et Saar, der er indløbet til Rebellen af den danske

Kvindeforening i Sønderkøb, der søgte at faa Tilladelse for en 15 Aars Dreng til at komme paa Svaneberg Sanatorium, hvor der var Plads til ham. Generalkonsulens svarede, at hvis Drengen var af dansk Afstamning og i Danmark havde 3 nærtstående Slægtninge, der vilde tage sig af ham, kunde han komme over, men Danmark vilde overhovedet ikke modtage syge Personer.

Mon det ikke snart er paa Tiden at faa lignende Klager nærmere undersøgt? Der kommer jo stadig Høffere hertil.

Jordfærd ved Grænsen. For fort Tid siden døde en gammel Mand, hvis Ejendom kun ligger nogle faa Hundrede Meter Syd for Grænsen. De fleste af den afdødes Familie er bosat i Danmark, og da den gamle laa paa sit Dødsleje og gerne vilde se sin Familie, søgte en Søn forgæves om Tilladelse til at afslæppe Grænsen en Bisit.

Paa Grænsens Begravelsesdag stod Sammen i „Vestf.“ med hele Familien paa en Basse paa denne Side af Grænsen, og fra denne Basse kunde Riget ses, da det passerede ad Vejen fra Hjemmet til den nærliggende Kirkegaard.

Whistletallet paa faldne Nordslæviger er nu ifl. „Hjst. N.“ 5469.

ET SLESVIG NUMMER

„The American Scandinavian Review“ har gjort sit September-Oktober Nummer til et Slesvig-Nummer. Der forekommer tre længere velskrevne Artikler om Sønderjylland: „Fifty Years Under German Rule“ af den bekendte dansk-amerikanske Forfatter Ivar Kirkegaard, — „Slesvig Before 1864“ af Past. K. C. Bodholdt, der selv er Sønderjyde, født i Slesvig 1855, — og „Are the Slesvigers Danes or Germans?“ af Jens Jensen, Arkitekt i Chicago; ogsaa han er en Sønderjyde af Fødsel og har nøje Kendskab til Folket i Sønderjylland.

Af Past. Bodholdts Art. skal vi meddele følgende lille Uddrag i Oversættelse: „Slesvigs Historie kan fortælles i faa Linier: Fra Henriens Begyndelse ned til 1864 var denne Egn en Del af Kongeriget Danmark. Da sagde en preussisk Statsmand, Fyrst Bismarck til sig selv, som han senere tilstod*) i sit lavtyske Maal, „Dat mot wi hebben.“

Med Østrigs Hjælp angreb Preussen saa Danmark, og efter et halvt Aars Kamp imod de samme Magter, som nu har sat hele Verden i Brand, blev det lille Kongerige tvunget til at afstaa den gamle Landsdel. Men „Sejrherrerne“ kom op at slaas om Bytten, og efter Krigen i 1866 blev Slesvig indlemmet i det sejrende Preussen.“

Redaktionelt skriver The A. S. Review:

„The problem of Slesvig will undoubtedly come up at the peace conference. Indeed it has already been discussed in the British Parliament, when the restoration of the lost province to Denmark was suggested as the best means of internationalizing the Kiel Canal. The Danish South-Jutlanders have stood out for half a century against Prussianism. They have fought their battles in the open and with fair weapons, and morally they have won. In the face of organized German effort, they have not only preserved their entity, but deepened and broadened their national character. They speak Danish with greater purity than ever before, and are more than ever imbued with Northern ideals. Though physically a part of the German Empire, subject to its unjust

*) Tale af Bismarck i Friederichsruhe 26. Maj, 1895.

laws, its abominable military system, they have preserved their souls apart. They have not been tainted by the moral blight that has fallen on the German people. By their intrepid spirit, their splendid organization, their intelligent fight for justice, they have showed their ability to guide their own destinies and earned the right to determine their own fate.

„Regard must, of course, be paid to the interests of Denmark. The Danes have bravely accepted their defeat at the hands of a brute power, and have refrained from all political intrigues against Germany, although they have loyally helped the South-Jutlanders to preserve their heritage of Northern culture. The possession of a region coveted by Germany and inhabited by Germans would undoubtedly expose Denmark to attacks in the future. The restoration of Slesvig should therefore concern only the northern region, which is essentially Danish, and should be based on self-determination, thus carrying out, though tardily, the provisions of the Treaty of Prague.“

„Up to the end of July, 5,144 Danish South-Jutlanders had fallen in the war out of a total of 148,000. Many times that number are wounded and disabled. They have been forced to fight for the cause they abhor, against people whom they can only regard as fellow-victims, pitted against them by merciless fate.“

Amerikas Sejrsbillie.

(Critigste i „Jyll. Pit.“)

„De tyffe Diplomater“, siger en engelsk Forfatter, „har altid talt om Amerika enten med en vis Uvilje eller med en overlegen Mine af fornuftig Overbeenhed, som om det var et Land og en Nation, som det var umuligt at tage alvorligt. Man har i Tyskland ærgret sig over Amerika, og man har mere sig over det, men man har aldrig respekteret det eller frygtet det.“

Af alle det tyffe Diplomatis mange og store Fjelsgreb vil intet vise sig saa skæbnebangert, saa uendeligt vidtrækkende i sine Følger som den Betragtning af Amerika, der er udtrykt i de citerede Vnier. Den Gang, da England greb Sværdet for Belgiens Skyld, var der dog adskillige i Tyskland, som forstod, hvad dette vilde komme til at betyde, og naar Hr. Bethmann-Hollweg i sin sidste berømte Samtale med den britiske Ambassadør den 4. August 1914 blev saa lidenskabelig bevæget, at han lod sig henrive til at bruge det usalige Udtryk „en Kap Papir“ om Traktaten om Garanteringen af den belgiske Neutralitet, saa var det, fordi han begreb eller anede, hvad dette skulde føre til for Tyskland. Men den 6. April 1917, da Præsident Wilson sendte sin Krigserklæring til Tyskland, optog man den her, omtrent som om den var kommen fra Guatemala eller Liberia; ja endnu i Sommeren 1918, naar tyffe Forfattere diskuterede Udgifterne for Krigen, taler de om de amerikanse Hære som noget, der er langt borte, og det samtidsmed, at de amerikanse Troppetransportere fører gennemsnitlig 70,000 veludrustede Mand om Ugen!

Den amerikanse Nations ejendommelige Lidenskabighed er for Tyskerne saa fremmed, at disse aldrig har forstaaet den energiske Maade, hvorpaa Amerikanerne kan samle sig om en enkelt Ting. Det praktiske Princip: at gøre een Ting ad Gangen, gennemfører Amerikanerne ogsaa i deres Politik; hvem der følger amerikanse Blade og Tidsskrifter, vil se, at i Sjældet taler man i Amerika hverken om Mulighederne for et Nationsløst Forbund eller om Amerikas økonomiske Udgifter efter Krigen, ja, ikke en Gang om Fredsbetingelserne, man taler kun om et: Krigen og de Midler, hvorved den kan vindes. Det er ogsaa værd at lægge Mær-

ke til, at i de Beslutninger, som det amerikanse Folks Repræsentanter har taget vedrørende Krigen, har intet Partihensyn faaet Lov til at gøre sig gældende. Og skønt ellers Folkerepræsentationen er ivrig nok for at værne om sin Myndighed til den ypperste Grænse, har den ikke betænkt sig paa at udnytte Præsident Wilson med en Magtfuldkommenhed, som ingen tidligere amerikanse Præsident har været i Besiddelse af; man har forstaaet, at den mest vidtgaaende Koncentration af Magten er en Betingelse for den fulde Udnyttelse af Nationsens Kraft, og man har ikke betænkt sig paa for dette Hensyn at ofre alle gamle politiske Principer.

Den Lidenskabighed, hvormed Amerikanerne nu omfatter Krigen, har Tyskerne selv været med til at fremelske. Da Verdenskrigen brød ud, stod den for de fleste Menneffer hinsides Atlanterhavet som noget ret fremmed og dem uvedkommende; den opfattedes som en god økonomisk Chance og som noget, der gav Aviserne interessant Læsestof, men skønt de fleste Amerikanere sympatiske var paa Englands og navnlig paa Frankrigs Side, betragtede de ikke Krigen som noget, der kunde komme til at berøre dem selv personligt. Det var først Underverdenskrigen og dernæst, og i endnu højere Grad, de tyffe Intriger i Amerika, der forandrede Opfattelsen. De talrige Odelæggelser af amerikanse industrielle Virksomheder, hvorved ogsaa mange usfuldige Mennefseliv gik tabt, og de uslytte Bestræbelser for at skaffe de Forenede Stater en Krig med Mexico gav det amerikanse Folk en tydelig Fornemmelse af, at Verdenskrigen ogsaa var noget, der angik dem, ogsaa, som de selv havde lige inde paa Livet. Og den Maade, hvorpaa de tyffe Intriger førtes, idet, som det paa uigendrivelig Vis er blevet oplyst, Personer, der tilhørte det tyffe og strigige Befandtskab, var med hertil og saaledes misbrugte deres folkeretligt ukrænkelige Stilling, bragte Hæmnen til at staa ud i lys Lue. Afsløringerne af disse tyffe Intriger gav Amerikanerne en Lyst til selv at være med, som de ikke før havde kendt, de havde en Fornemmelse af, at man havde betragtet dem som nogle godtroende Føhoveder, overfor hvem man kunde tillade sig hvad som helst, og de blev umaadeligt opfattede paa at vise Tyskland og hele den øvrige Verden, at ingen ustraffet skulde prøve paa at spille Amerikanerne paa Næsen.

Døvsomme kan ikke blive Flyvere.

Ser et Stykke typisk tyff Propaganda!

For et Par Maanedes siden meddelte Bladene, at man havde fundet, at Døvsomme egnede sig bedre til at blive Flyvere end almindelige Menneffer. Det forfæredes tilskyndende meget tilførelseligt, at de Døvsomme besad Liden eller ingen Følsomhed i det indre Øre, hvor Ligevægtsfølelsen har sit Sæde, og at de derfor ikke kunde blive svimle. Da Svimmelhed er Skyld i mange Ulykkestilfælde, særlig i Træningsperioden, skulde de Døvsomme saaledes være ideelle Emner som Flyvere.

Alt dette lød yderst troligt. Det var tillige godt Avisstof — nyt, usædvanligt, aktuelt. Bladene skrev lange Artikler om det og døvsindige redaktionelle Betragtninger. Publikum drøftede Sagen med Iver. Og Følgen var, at Snefe af Døvsomme meldte sig til Flyvetræningskolerne, medens mange andre søgte om Optagelse pr. Brev eller Telegram.

Saa stor Opmærksomhed vakte den hele Sag, at Krigsdepartementet saa sig nødsaget til at indlede en officiel Undersøgelse af alle de Forhold, der stod i Forbindelse med den. Man fik hurtigt konstateret, at Historien ikke flammede fra nogen ansvarlig Kilde, men landslystigt var blevet udsendt af tyffe Agenter i den Hensigt at fremkalde Forvirring og Forfinkelise i Flyvearbejdet. Egnende usande og ondindede Historier har tidligere været sat i Omløb angaaende Røde Kors, Høveder-administrationen osv.

Paa Flyveflokken ved Mineola, Long Island, anstilledes samtidig indgaaende Forsøg for at faa afgjort, om Døvsomme virkelig kunde uddannes til Flyvere. Først blev 10 normale Mænd, som aldrig havde fløjet før, taget til Vejs i Aeroplaner. Skønt de havde Bind for Øjnene, var disse Mænd med meget faa Undtagelser i Stand til og enhver Drejning og ethvert Fald korrekt at angive de forskellige Retninger, Aeroplanerne havde taget, med Maskinen, som Flyverne havde udført. 9 døvsomme Mænd med Bind for Øjnene blev derpaa taget til Vejs, og Flyverne foretog nu affurad de samme Øvelser med Maskinerne som tidligere.

Men de døvsomme viste sig bagefter ganske ude af Stand til ikke blot at angive, hvilke forskellige Retninger Aeroplanerne var fløjet i, men selv til at skelne imellem, naar de var gaaet stejlt til Vejs eller var faldet næsten lodret. Nogle af dem indrømmede, at de

havde været komplet uvidende om, hvor de befandt sig i Luften, andre skrev paa et Stykke Papir, at de faktisk var „faret vild i Rummet“.

Nu har Flyveforsøets Løgestab forlængst fastslaaet, at jo mindre følsom en Mand er overfor Stillingforandringer, jo mindre egner han sig til at opholde sig i Luften, hvor Løage eller Stryer ofte skjuler Jorden, og kun den Flyvendes Sanser siger ham, hvor han er, og om han flyver med Hovedet opad eller nedad. Det vilde derfor, slutter den officielle Undersøgelser-Rapport, være rent ud latentlykt for døvsomme at forsøge at flyve.

Og hermed er der forhaabentligt for bestandig flaaet en Række gennem den sidste tyffe Propaganda-Øgøen.

Avitteringer.

Japanmissionen:

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$2101.31
Council Bluffs, Ia., John Hansen og Hustru	5.00
Trufant, Mich., til S. Kameyama, fra Missionsf.	50.00
Garlan, Ia., S. S.	11.21
Greenville, Mich., St. Pauli Mgh.s Hedningemisjonsforening, for Stud. Afagi	15.00
Albert Lea, Minn., Søndagskolens Kvartals-Offier	8.75
Ruffin, Rebr., R. C. Sautved \$10, Mrs. Gamme Sautved \$5	15.00
Gutchinson, Minn., ved Salg af Znadomis Villeder	2.00
Oregon, Wis., Oregon Menighed	16.80

Tilsammen \$2225.07
Udbetalt til Dato 3305.00

Underfsud \$1079.93

Indianermissionen:

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$432.62
Council Bluffs, Ia., John Hansen og Hustru	5.00
Albert Lea, Minn., Søndagskolens Kvartals-Offier	4.38
Ruffin, Rebr., R. C. Sautved \$10.00, Mrs. Gamme Sautved \$5.00	15.00

Tilsammen \$457.00
Udbetalt til Dato 455.98

Overfsud \$1.02

Utahmissionen:

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$471.10
Council Bluffs, Ia., John Hansen og Hustru	5.00
Potter, Rebr., St. Peters Mgh.s Hof	10.50
Chicago, Ill., Mrs. Dr. Nielsen	1.00
Moline, Ill., C. A. Sparling og Hustru	5.00
Ruffin, Rebr., R. C. Sautved \$10; Mrs. Gamme Sautved \$5	15.00

Tilsammen \$507.60
Udbetalt til Dato 1272.08

Underfsud \$764.48

Judremissionen:

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$1120.87
Wis. Kreds ved C. P. Nielsen	204.32
Ill. Kreds ved P. S. Linden	22.31
Atlantic Kreds ved P. Rasmussen	5.58
Ruffin, Rebr., R. C. Sautved \$10; Mrs. Gamme Sautved \$5	15.00
Dickson, Alta., Can. Mgh.	15.83

Tilsammen \$1383.91
Udbetalt til Dato 1039.95

Overfsud \$343.96

Skolekassen:

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$450.50
Council Bluffs, Ia., John Hansen og Hustru	5.00
Ruffin, Rebr., R. C. Sautved \$10; Mrs. Gamme Sautved \$5	15.00
Postwick, Rebr., A. D. Goldbeck	2.00

Tilsammen \$472.50
Udbetalt til Dato 1033.17

Underfsud \$560.67

Til en Kirke i Kurume, Japan, og til det halvfærdige Laarn:

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$5295.11
Denmark, Wis., Mrs. Carl Jensen til Laarnet	2.00
Kiowa, Colo., Lars Andersen til Laarnet	200.00
Kiowa, Colo., Lars Andersen til Kirken	100.00
Kingled, Ia., Mrs. Carl Jensen til Kirken	5.00

Tilsammen \$5602.11

Til en Kirke i Sida, Japan.

For Avitteret, se Rbl. Nr. 36	\$684.68
Council Bluffs, Ia., John Hansen og Hustru	5.00

Tilsammen \$689.00

Til en Kirke i Rocatello, Zedah.

For Avitteret, se Rbl. Nr. 24	\$993.35
Gutchinson, Minn., Kollekt fra Mgh.	22.46

Tilsammen \$1015.81
Udbetalt til Dato 2956.00

Underfsud \$1940.19

Blair, Rebr., den 5. Sept., 1918.

Med Tak modtaget,

Otto Hansen,
Kasf. f. d. f. d. ev. luth. Kirke i Amer.